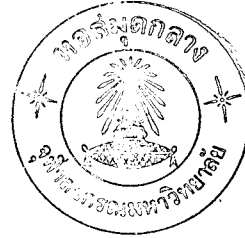

บทที่ ๒

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๒๑ โดยผู้วิจัยสุ่มจากนักเรียนในกลุ่มที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบสังคมมิติ ได้ในกลุ่มต่ำ ๒๕ % มา ๓๔ คน และจากกลุ่มสูง ๗๕ % มา ๔ คน รวม ๔๘ คน การจัดกลุ่มมีวิธีการดังนี้

- ก) จับฉลากจากกลุ่มต่ำ ๒๕ % เข้ากลุ่ม E_{๑ก} , E_{๒ก} และ C_ก กลุ่มละ ๘ คน
  - ข) จับฉลากจากกลุ่มต่ำ ๒๕ % เข้ากลุ่ม E_{๑ข} , E_{๒ข} และ C_ข กลุ่มละ ๕ คน
  - ค) จับฉลากจากกลุ่มสูง ๗๕ % เข้ากลุ่ม E_{๑ข} , E_{๒ข} และ C_ข กลุ่มละ ๓ คน
- ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ ๘ คนเท่า ๆ กัน
- การจัดกลุ่มตัวอย่างได้แสดงไว้ในตารางข้างล่างดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงการจัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

		นักเรียนที่เพื่อนชิงชิง	นักเรียนที่เพื่อนชอบ
กลุ่มทดลองที่ ๑ (E _๑)	กลุ่ม เอกภักดิ์ (E _{๑ก})	๘	
	กลุ่ม วิริธภักดิ์ (E _{๑ข})	๕	๓
กลุ่มทดลองที่ ๒ (E _๒)	กลุ่ม เอกภักดิ์ (E _{๒ก})	๘	
	กลุ่ม วิริธภักดิ์ (E _{๒ข})	๕	๓
กลุ่มควบคุม (C)	กลุ่ม เอกภักดิ์ (C _ก)	๘	
	กลุ่ม วิริธภักดิ์ (C _ข)	๕	๓

★ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ

เครื่องมือที่ใช้มี ๓ ชุด คือ

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เพื่อนชิงชัง และนักเรียนที่เพื่อนชอบ คือ แบบทดสอบสังคมมิติ โดยมีจุดประสงค์ คือ

๑.๑ เพื่อหานักเรียนที่เพื่อนชิงชัง ซึ่งหมายถึง นักเรียนที่มีเพื่อนเลือกนั่งใกล้ น้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

๑.๒ เพื่อหานักเรียนที่เพื่อนชอบ ซึ่งหมายถึงนักเรียนที่มีเพื่อนเลือกนั่งใกล้มาก

๑.๓ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกนักเรียน เพื่อจะช่วยเหลือโดยใช้การให้ คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อไป

วิธีตอบแบบทดสอบสังคมมิติ มีวิธีการดังนี้

"ให้นักเรียนพิจารณาว่า ถ้าครูอนุญาตให้นักเรียนเลือกนั่งได้ตามความพอใจ นักเรียนมีความปรารถนามากที่สุดที่จะได้นั่งใกล้ หรือ ห่างกันด้วยกับเพื่อนต่อไปนี้ (เขียน ชื่อและนามสกุล ของเพื่อนร่วมห้อง ๓ คน ตามลำดับ)

๑ _____ ๒ _____ ๓ _____

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน มีวิธีการดังนี้

๑. คิดคะแนนของนักเรียนแต่ละคน = a x b

เมื่อ a คือ จำนวนเพื่อนที่เลือกในแต่ละอันดับ

b คือ น้ำหนักของลำดับคะแนน จากลำดับที่ ๑, ๒, ๓ มีค่า = ๓, ๒, ๑ ตามลำดับ

๒. แบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่มีฐานะทางสังคมมิติสูง มีคะแนนรวมการได้รับเลือกอยู่ในกลุ่มสูง ๗๕ %

กลุ่มที่มีฐานะทางสังคมมิติต่ำ มีคะแนนรวมการได้รับเลือกอยู่ในกลุ่มต่ำ ๒๕ %

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดการปรับตัวทางสังคม คือ แบบสำรวจเพื่อประมาณค่า การปรับตัวทางสังคม ซึ่งเป็นแบบ Semantic Differential Scale คัดแปลงปรับปรุง โดย รีมล โรจน์วีระ (๒๕๑๓) แบบสำรวจนี้มีทั้งหมด ๖๐ ข้อ แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ

ลักษณะทางร่างกายที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม (ข้อ ๑ - ๔)

ลักษณะทางอารมณ์ที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม (ข้อ ๑๐ - ๒๑)

ลักษณะทางสังคมที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม (ข้อ ๒๒ - ๔๒)

ลักษณะทางสติปัญญาและความสามารถทางการเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม (ข้อ ๔๒ - ๖๐)

แบบสำรวจนี้ใช้เพื่อให้นักเรียนประมาณค่าตัวเองว่าเป็นอย่างไร มีความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนมากน้อยเพียงไร ซึ่งผลที่สุดจะออกมาเป็นคะแนนการปรับตัวทางสังคม นักเรียนใช้เวลาทำแบบสำรวจนี้ประมาณ ๑ ชั่วโมง

๒.๑ การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแล้วนี้ไปทดสอบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดบวรเมษนาคล จำนวน ๗๐ คน แล้วนำผลมาหาค่าความเที่ยง โดยวิธีหาค่าความคงที่ภายในของแบบสำรวจครึ่งฉบับ (Split-Half)^๑ ได้ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจนี้ทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๗๖๔ (รายละเอียดดูจากภาคผนวก ก.)

๒.๒ วิธีตอบแบบสำรวจ มีวิธีการดังนี้

๒.๒.๑ ให้นักเรียนพิจารณาตัวเองเป็นข้อ ๆ แต่ละข้อ นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองมีลักษณะตรงกับ ข้อ ก, ข, ค, ง หรือ จ ก็ให้เขียนวงกลมล้อมรอบข้อนั้น ๆ

๒.๒.๒ ตอนท้ายของทุกข้อ เป็นการถามความรู้สึกว่า นักเรียนมีความพอใจในลักษณะของตนเอง ตามที่ได้วงกลมไว้แล้วเพียงไร กล่าวคือมีความพอใจมากที่สุด มาก เจย ๆ น้อย น้อยที่สุด ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้

^๑ Jum C. Nunnally, Psychometric Theory (New York : McGraw Hill Book Company, Inc., 1967); p. 194

๒.๓ เกณฑ์การตรวจให้คะแนน มีวิธีการดังนี้

๒.๓.๑ คิดคะแนนของแต่ละข้อ = $a \times b$

เมื่อ a คือ คะแนนที่ให้ได้ตามเกณฑ์ทางสังคมของเด็กในระดับชั้นนี้ (ดังที่ปรากฏในตารางหลังแบบสำรวจนี้ในภาคผนวก ข)

b คือ คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ ตามลำดับความพอใจมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

๒.๓.๒ รวมคะแนนทุกข้อในแต่ละหมวด ซึ่งมีคะแนนเต็มดังนี้

หมวดร่างกาย คะแนนเต็ม ๒๒๕

หมวดอารมณ์ คะแนนเต็ม ๓๐๐

หมวดสังคม คะแนนเต็ม ๗๗๕

หมวดสติปัญญา คะแนนเต็ม ๒๐๐

รวม คะแนนเต็ม ๑,๕๐๐

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มี ๓ ฉบับ คือ

๓.๑ แบบประเมินการให้คำปรึกษา

๓.๒ แบบวิเคราะห์พฤติกรรมตนเอง

๓.๓ แบบประเมินผลตนเอง

ผู้วิจัย ได้นำแบบประเมินผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทั้ง ๓ ฉบับนี้มาให้นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ ๑ และ ๒ ทำ แล้วนำผลมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha)^๑ (รายละเอียดดูจากภาคผนวก ก)

๓.๑ แบบประเมินการให้คำปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยแปล และดัดแปลงมาจากเอกสาร โรเนียว Counselor Education Division Northern Illinois University 1975 แบ่งเป็น ๒ ตอน

^๑Frederick G. Brown. Principles of Educational and Psychological Testing, 2nd-ed. (New York : Holt Rinehart and Winston, 1976) p.86-87

ตอนที่ ๑ เป็นตอนที่ให้นักเรียนประเมินผู้ให้คำปรึกษา

มีค่าความเที่ยง = ๐.๘๘

ตอนที่ ๒ เป็นตอนที่ให้นักเรียนประเมินผลประสบการณ์ที่ได้รับในการเข้ารับการให้คำปรึกษา แบ่งเป็น ๓ หมวดย่อย

มีค่าความเที่ยง = ๐.๘๓

๓.๒ แบบวิเคราะห์พฤติกรรมตนเอง ซึ่งผู้วิจัยแปลและดัดแปลงมาจาก Appen dix C An Instrument for Self Analysis of Personal and Group Skills ประกอบด้วยข้อกระทง ๑๗ ข้อ ซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับในกลุ่มและให้คะแนนตนเอง จากพฤติกรรมที่นักเรียนกระทำไป

คะแนน ๐ หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้น

คะแนน ๕ หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นมากที่สุด

คะแนนที่มากขึ้น จาก ๐ ถึง ๕ หมายถึงนักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น

ตามลำดับ

แบบวิเคราะห์พฤติกรรมตนเองนี้มีค่าความเที่ยง = ๐.๘๗

๓.๓ แบบประเมินผลตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อกระทง ๑๑ ข้อ ซึ่งให้นักเรียนประเมินเกี่ยวกับ ทักษะในการสื่อสาร ที่นักเรียนใช้ในประสบการณ์ให้คำปรึกษา แบบกลุ่ม

แบบประเมินผลตนเองนี้มีค่าความเที่ยง = ๐.๖๘

การดำเนินการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนของการดำเนินการเก็บข้อมูลมีดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการทดลอง

๑.๑ เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการทดลอง โดยทำหนังสือขออนุญาตจาก อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอใช้สถานที่และนักเรียนในการศึกษาริวิจัย โดยห้องที่ใช้ในการทดลองมี ๒ ห้อง คือ

๑.๑.๑ ห้องสำหรับฝึกการรับความรู้สีก่อน เป็นห้องประชุมขนาดเล็ก
ซึ่งมีที่ว่างสำหรับจัดโต๊ะเก้าอี้ เพื่อจัดกิจกรรมได้มากกว่า ๒๐ ที่

๑.๑.๒ ห้องสำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นห้องประชุมอาจารย์ซึ่ง
เป็นห้องเก็บเสียงและปรับอากาศให้พอเหมาะได้ ประกอบด้วยโต๊ะเก้าอี้แบบที่ประชุมประมาณ
๒๐ ที่ ที่มุมห้องเป็นที่ตั้งเทปบันทึกเสียง

๑.๒ เลือกกิจกรรม ผู้ศึกษาได้คัดเลือกกิจกรรมเพื่อการฝึกการรับความรู้สีก่อน
ก่อน ๕ กิจกรรม ดังมีรายชื่อกิจกรรม ดังนี้

- ก. การมองโลกของมนุษย์
- ข. ข่าวสื่อ
- ค. การฝึกทักษะในการฟัง
- ง. การยอมรับและการปฏิเสธ
- จ. การแสดงบทบาทตรงข้ามกับบุคคลิกภาพ

๑.๓ เตรียมกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการทดลอง (ดูรายละเอียดในหัวข้อกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร)

๒. ขั้นฝึกการรับความรู้สีก่อน ผู้ศึกษานัด เวลาและขอความร่วมมือจากนักเรียนใน
กลุ่ม E_{๑ก} , E_{๑ข} มารับการฝึกในวันเสาร์ (นอกเวลาเรียน) เป็นเวลา ๖ ชั่วโมง ตั้งแต่
เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยใช้เวลาในการทำกิจกรรม ๆ ละประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง
แต่ละกิจกรรม ผู้ศึกษาได้ดำเนินตามขั้นตอนของการฝึกดังนี้

๒.๑ ขั้นเริ่มต้นทำกิจกรรม เป็นขั้นที่ชี้แจงวิธีการในการทำกิจกรรมแก่ผู้รับการฝึก
เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจวิธีการ และข้อกำหนดหรือกติกา ในการทำกิจกรรม

๒.๒ ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Experiences) นักเรียน
เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยกิจกรรมนั้นจะช่วยให้ นักเรียนมีส่วนร่วมทางร่างกาย
(Physically Involvement) อารมณ์ (Emotion Involvement) สังคม
(Social Involvement) และสติปัญญา (Intellectual Involvement) เพื่อเป็น
แนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าวของนักเรียนในทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน

๒.๓ ขั้นพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Development) อารมณ์และมนุษยสัมพันธ์ (Emotional and Human Relationship Development) เป็นขั้นที่นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน โดยการอภิปรายซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self discovery) ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ

๒.๓.๑ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง (Self Awareness) ทำให้เกิดแนวทางในการปรับปรุง บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของตนเอง

๒.๓.๒ ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น (Other Awareness) ทำให้เกิดควมมีมนุษยสัมพันธ์ และความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

๒.๓.๓ ช่วยให้นักเรียนมองเห็นปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาครั้งต่อไป

๓. ขั้นการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling)

ผู้ศึกษานัดเวลา และขอความร่วมมือนักเรียนในกลุ่ม E_{๑ก}, E_{๑ข}, E_{๒ก}, E_{๒ข} ให้มารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในวัน เวลา และสถานที่ตามที่นัดหมาย โดยให้แต่ละกลุ่มได้รับคำปรึกษาสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง เป็นเวลา ๔ สัปดาห์ติดต่อกัน รวม ๑๐ ครั้ง ๆ ละ ประมาณ ๑ ชั่วโมง

ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มทั้ง ๑๐ ครั้ง มีเนื้อหาในการอภิปราย ใน ๒ รูปแบบ คือ

๑. Leader - Structured ผู้ศึกษาในฐานะผู้นำกลุ่ม เป็นผู้กำหนดหัวข้อในการอภิปราย ในครั้งที่ ๑ - ๗ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ผู้ศึกษาอธิบายถึงภาระหน้าที่รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกทุกคนจะต้องกระทำภายในกลุ่ม แล้วให้สมาชิกแนะนำตัว เล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองให้สมาชิกอื่นฟัง ซึ่งสมาชิกอื่นมีโอกาสซักถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้

ครั้งที่ ๒ สมาชิกบอกสิ่งที่คุณชอบในตัวสมาชิกอื่น

ครั้งที่ ๓ สมาชิกบอกสิ่งที่คุณไม่ชอบอยากให้ปรับปรุงในตัวสมาชิกอื่น

ครั้งที่ ๔, ๕ สมาชิกบอกข้อดี ข้อเสียของตนเอง อภิปรายถึงวิธีแก้ไข
ปรับปรุง

ครั้งที่ ๖, ๗ สมาชิกในกลุ่มอภิปรายจากคำกล่าวที่ว่า "People are
lonely because they build walls instead of bridges" สมาชิกมีความเห็น
คล้ายตามหรือขัดแย้งประการใด และอภิปรายในหัวข้อที่ว่า "หากสมาชิกต้องการจะผูกมิตรกับ
ใครก็ตาม สมาชิกจะแสดงพฤติกรรมต่อเขาอย่างไร"

๒. Group - Structured ในครั้งที่ ๘, ๙, ๑๐ เป็นตอนที่เปิดโอกาสให้กลุ่ม
เป็นผู้กำหนดหัวข้อในการอภิปราย สมาชิกคนใดมีเรื่องที่จะเล่าให้กลุ่มฟัง นอกเหนือจากที่ได้
กระทำในครั้งก่อน ๆ ก็สามารถทำได้ในตอนนี้

ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มครั้งสุดท้าย หลังจากการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจบลง
กลุ่มได้ร่วมกันดำเนินการดังนี้

๑. อภิปรายสรุปถึงสมาชิกในกลุ่ม เช่น

ใครเป็นคนที่เสนอข้อคิดเห็นมากที่สุด

ใครเป็นคนที่เปิดเผยตัวเองแก่กลุ่มมากที่สุด

ใครเป็นคนที่แสดงความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมากที่สุด

ใครเป็นคนที่ปรับปรุงตัวดีขึ้นมากที่สุด

ใครเป็นคนที่ตั้งใจฟังมากที่สุด

๒. อภิปรายถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับการจากเข้ากลุ่ม รวมทั้งข้อ เสนอแนะใน
การแก้ไขปรับปรุง

๓. สมาชิกทำแบบประเมินการให้คำปรึกษา ๓ ฉบับ คือ แบบประเมินการให้คำ
ปรึกษา, แบบวิเคราะห์พฤติกรรมตนเอง และแบบประเมินผลตนเอง

๔. ขั้นการทดสอบ ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำแบบสำรวจเพื่อประมาณค่าการปรับตัว
ทางสังคม พร้อมกัน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์คะแนนแบบสำรวจเพื่อประมาณค่าการปรับตัวทางสังคม ทำดังนี้

๑.๑ นำคะแนนดิบที่ได้จากแบบสำรวจเพื่อประมาณค่าการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองที่ ๑ ($E_{๑ก}$, $E_{๑ข}$) กลุ่มทดลองที่ ๒ ($E_{๒ก}$, $E_{๒ข}$) และกลุ่มควบคุม ($C_{ก}$, $C_{ข}$) มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

๑.๒ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)^๑ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบสำรวจ เพื่อประมาณค่าการปรับปรุงตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองที่ ๑ กลุ่มทดลองที่ ๒ และกลุ่มควบคุม เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง

๒. วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินการให้คำปรึกษา แบบวิเคราะห์พฤติกรรมตนเอง และแบบประเมินผลตนเอง โดยวิธีคำนวณหาค่าร้อยละของความถี่ เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑

B.J. Winer, Statistical Principles in Experimental Design

(New York : McGraw - Hill Book Company, Inc. 1971) pp. 755 - 780